

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Győrött, 2014. január 23. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt **I.r. vádlott** és társai ellen indult büntetőügyben a Tatabányai Törvényszék 2013. július 16. napján kihirdetett 4.B.307/2012/56. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C törvény alapján

I.r. vádlott által társtettesként elkövetett emberölés büntette a Btk. 160.§ (1), (2) bekezdés b/ pontja,

II.r. vádlott által társtettesként elkövetett emberölés büntette a Btk. 160.§ (1), (2) bekezdés b/ pontja, az 1 rb lopás vétségének kísérlete a Btk. 370.§ (1), (2) bekezdés b/ és bc/ pontja,

III.r. vádlott által felbujtóként elkövetett rablás büntettének kísérlete a Btk. 365.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint minősül.

Ezért velük szemben az elsőfokú bíróság által alkalmazott fő- és mellékbüntetést tekinti kiszabottnak.

I.r., II.r. és III.r. vádlottak feltételes szabadságra legkorábban büntetésük kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatóak.

III.r. vádlott vonatkozásában az előzetes fogvatartásba a 2011. december 9. napjától a 2012. június 10. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt számítja be.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I.r., II.r. és III.r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja I.r. és II.r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárás során 12.000 (tizenkettőezer) Ft bűnügyi költség merült fel, amelyet **I.r. vádlott** visel.

III.r. vádlott születési helye helyesen: ...

I n d o k o l á s :

A **Tatabányai Törvényszék** a 2013. július 16. napján kihirdetett **4.B.307/2012/56. számú ítéletében I.r. vádlott** bűnösségét megállapította társtettesként elkövetett emberölés büntetében a Btk.166.§ (1) és (2) bekezdés b/ pont szerint, ezért őt 18 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

II.r. vádlott tekintetében az Egri Városi Bíróság 9.Bk.311/2011/2. számú végzését hatályon kívül helyezte és az ott alkalmazott próbára bocsátást megszüntette. A II.r. vádlott bűnösségét megállapította társtettesként elkövetett emberölés büntetében a Btk.166.§ (1) és (2) bekezdés b/ pont szerint, és lopás vétségének kísérletében a Btk.316.§ (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés d/ pont szerint, ezért őt - halmazati büntetésül - 16 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

III.r. vádlottat bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett rablás büntetének kísérletében a Btk.321.§ (1) bekezdés alapján, melyért 5 év börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a lefoglalt bűnjelek jogi sorsáról, továbbá a vádlottak által külön-külön, illetve egyetemlegesen viselendő bűnügyi költségről.

Az ítélet ellen **I.r. vádlott** és védője részben felmentésért, részben enyhítésért, II.r. vádlott és védője téves minősítés miatt és enyhítésért, míg **III.r. vádlott** és védője enyhítésért jelentettek be fellebbezést. Az ügyész a döntést tudomásul vette.

A **Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.250/2012/3-4-I. számú átiratában** a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta és kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a perrendtartási hibáktól mentes bizonyítási eljárást a lehetséges körben lefolytatta és megalapozott tényállást állapított meg. A rendelkezésre álló bizonyítékok megfelelő értékelésével és elemzésével az indokolási kötelezettségének is eleget tett. A megalapozott tényállásból helyesen következett a vádlottak bűnösségére és az általuk megvalósított bűncselekmények minősítése is törvényes. A bűnösségi körülményeket maradéktalanul feltárta, de III.r. vádlottal szemben meghatározott súlyosító körülmények közül mellőzni kell azt a kitételt, miszerint cselekvősége nélkül az élet elleni bűncselekmény nem történt volna meg. Ugyanis a felbujtói magatartás értékelésre került a bűnösség megállapítása körében az elkövetői minőség általános rész megjelölésével, a rablás tekintetében meglévő szándékegységen túli magatartás pedig nem róható a terhére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által alkalmazott joghátrány a cselekményekkel arányban áll, melynek enyhítésére törvényes indok nincsen. A jogi indokolás kiegészítését javasolta azzal, hogy a törvényszék a szabadságvesztés tartamának meghatározásakor a cselekmények Különös Részben írt büntetési tételének középértékéből indult ki a Btk.83.§ (2) bekezdése értelmében. Indítványozta az általa szükségesnek tartott korrekciók mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

I.r. vádlott észrevételében lényegében megismételte az elsőfokú eljárás során hangoztatott álláspontját, miszerint **sértett** utóbb bekövetkezett halála nem hozható összefüggésbe a vádbeli bántalmazással, ugyanis a boncjegyzőkönyv tartalma alapján annak közvetlen oka

tüdőgyulladás volt. A sértett súlyos, életveszélyes fejsérüléssel került kórházba, de gyógyult állapotban lett kiadva, tehát a halálát közvetlenül előidéző betegsége később keletkezett. A halál oka vonatkozásban szükségesnek tartotta ismételt orvos-szakértői vizsgálat elrendelését. Amennyiben az okozati összefüggés az új szakvélemény alapján kizárható, akkor **sértett** sérelmére nem emberölés, illetve halált okozó testi sértés, hanem életveszélyt okozó testi sértés bűncselekménye valósult meg.

A **II.r. vádlott védője** fellebbezése indokolásában, illetve a főügyési átiratra tett észrevételében a minősítést vitató jogorvoslati kérelme irányát változtatlanul fenntartva kifejtette, hogy a 2011. július 22. napján elszenvedett bántalmazások és a kórházi ellátás alatt október 18. napján bekövetkezett halál között álláspontja szerint sem állapítható meg a közvetlen okozati kapcsolat. Az összefüggés közvetett, amely a benyomatos koponyacsont törés szövődményeként bekövetkezett tüdőgyulladás miatt vezetett a sértett halálához. Ez a tényállás ilyen formában - a Legfelsőbb Bíróság BH2008.206. számú jogesetében foglaltakra is figyelemmel - a Btk.170.§ (1) bekezdés és (6) bekezdés, illetőleg a hatályos Btk.164.§ (1) és (8) bekezdés szerint minősülő halált okozó testi sértés megállapítására alkalmas.

Érvelésében az életveszélyes állapotra, mint eredményre kiterjedő eshetőleges szándék fennforgását nem vitatta, de rámutatott, hogy a tényállás e körben iratellenes, mivel 4 nagy erejű ütést tartalmaz, holott az orvos-szakértő vélemény szerint 1 nagy erejű és 3 kis erejű erőbehatást véleményez. Erre tekintettel a kis erejű ütések a sértetre mérő személy - a tényállásból következően valószínűleg az először, és kétszer ütő II.r. vádlott - vonatkozásában nem utalnak még eshetőleges szándéokra sem. Főként nem terjedhetett ki a tudata a halálos eredményre - a 15. Irányelvben (illetve annak helyébe lépő 3/2013. BJE - ben) írt alanyi és tárgyi szempontok alapján -, vagyis az eredmény tekintetében nem lehetett az I. és II.r. vádlott között szándékegység. Ha a terheltek nem ismerhették fel, hogy a bántalmazás okán, akár közvetetten is beállhat a halál, akkor az eredményre csak a gondatlanságuk terjedt ki. Álláspontja az volt, hogy az átlagember tudata nem foghatja át egy benyomatos koponyatörés szükségzerű szövődményeként kialakuló egy tüdőgyulladás esélyét, vagyis az ölési szándéokra nem lehet következtetni. Rámutatott arra, hogy az ítélezési gyakorlat (BH1993.7. számú jogeset) ismeri a feltételek egyenértékűségének elvét, mely azt jelenti, hogy, ha a kiváltó okhoz az elkövetőtől független további ok is társul, amely véletlenszerű is lehet, akkor az okozati összefüggés nem szakad meg, de lazábbá, közvetettebbé válik. Az orvos-szakértő véleménye alapján a bántalmazás folytán létfontosságú szerv sérült és közvetett életveszélyes állapot alakult ki, amely magában hordozta a halál bekövetkeztének lehetőségét, de ez az eredmény végül egy együttható ok - a szövődményes betegség - miatt állt be. Az utolsó, nagy erejű ütést kifejtő I.r. terhelt tehát csak az ok folyamat elindítója volt, ezért a joggyakorlat szerint ő csupán halált okozó testi sértés miatt vonható felelősségre. A vádlottak szándékegysége kizárólag addig terjedt, hogy a vagyon elleni bűncselekmény végrehajtása érdekében a sértettet megköti, a bántalmazás **sértett** kitartó ellenállása miatt kialakult indulat folytán, rögtönös szándékkal történt. A helyszínen talált és a bántalmazáshoz használt baltanyél vonatkozásában kifejtette azon aggályát, miszerint annak méretei nem ismeretesek (a bűnjelek között arról rendelkezés sincs), a tényállásban nem szerepelnek, így kétséget kizáró bizonyossággal nem állapítható meg, hogy az emberi élet kioltásának tipikus, illetőleg alkalmas eszköz volt.

Az elkövetés utáni magatartás nem értékelhető, hiszen a sértett rokonának megjelenése miatt a menekülő vádlottaknak nem volt lehetősége mentőt, vagy segítséget hívni a sérült emberhez, de biztos gondolhatták, hogy megkapja a sürgős orvosi ellátást, mivel állapotát a hozzátartozó azonnal észlelni fogja. II.r. vádlott magatartására nyilvánvalóan kihatott az a pszichiáter-szakértő által megállapított körülmény, hogy infantilis habitusú, labilis, bizonytalan, befolyásolható személyiség, aki könnyen sodorható, és domináns egyén hatására hajlandó antiszociális elvárásokat teljesíteni, akár agresszív magatartást kifejteni. A II.r. vádlott vallomásaiban számot is adott arról, hogy miért volt hajlandó részt vállalni a vágyon elleni bűncselekményben, milyen pressziót gyakorolt rá **I.r. vádlott**, akinek egyéb okok miatt ki volt szolgáltatva.

A bizonyítás törvényességét kifogásolva leszögezte, hogy a terhelt védekezése körében tapasztalható ellentmondásokat nem lehet a hátrányára értékelni (BH2000.482.). II.r. vádlott 2011. december 7. napján tett vallomását nem lehet figyelembe venni, mivel védője nem volt jelen a kihallgatásán. A későbbi kihallgatások során már az első nyilatkozattól eltérő, de következetes, illetve a bántalmazásban való részvétel módját is feltáró (szivacs szájba tömése) vallomásokat tett. Nem adott magyarázatot a bíróság arra, hogy miért nem fogadta el azt, miszerint a II.r. vádlott, aki elismerte a sértett konyhába való átvitelét is, ezt segítségnyújtási szándékkal tette. A törvényszék álláspontjával ellentétesen nem lehet a tényállást **I.r. vádlott** vallomásaira alapozni, akinek nyilvánvaló érdeke fűződött ahhoz, hogy saját felelősségét csökkentse, nem beszélve arról, hogy II.r. vádlottat meg is fenyegette, mert azt szerette volna, ha társa magára vállalja a bűncselekmény elkövetését.

A büntetés kiszabása körében hivatkozott enyhítő körülményként a kiskorú gyermek eltartására, az időmúlásra, ezen belül az előzetes letartóztatásban töltött hosszú időre, a bűnösséget is érintő részbeni beismerő vallomásra, ezért kérte a minősítés megváltoztatása mellett a büntetés lényeges enyhítését.

A nyilvános ülésen **I.r. vádlott védője** perbeszédében fellebbezését fenntartotta. Álláspontja az volt, hogy az első fokon eljáró bíróság ítélete megalapozatlan. A tényállás nem lett felderítve, alapvető kérdések nem kerültek tisztázásra. Azokból a tényekből, amelyeket a bíróság megállapított, helytelenül következtetett egyéb tényekre. A 15. számú Irányelvre hivatkozva leszögezte, hogy az elkövetéshez használt baltanyél nem tipikus eszköze az emberölésnek. Ha el is fogadja a bíróság azt a tényt, miszerint **I.r. vádlott** a bántalmazásban részt vett, a baltanyelet nem ő és társa vitték a helyszínre. Az elkövetők nem számoltak azzal, hogy a sértett idős kora ellenére jó fizikai állapotban van és kitartóan védekezni fog a megkötözés ellen. Ez váltotta ki a terheltek ijedelmét, majd indulatát, amely a dulakodásba, ütlegelésbe torkollott. Megállapítható tehát, hogy a bántalmazásra irányuló az akarat elhatározás és a cselekmény között nagyon kevés idő telt el, ebben az esetben az emberölésre irányuló szándék még eshetőlegesen sem állt fenn. Az ellenállás leküzdése érdekében védekeztek a vádlottak, ami nem értékelhető emberölésnek. Elsődleges indítványa az volt, hogy az emberölés vádja alól az ítélet tábla az I.r. vádlottat mentse fel. Ha elfogadja az ítéleti tényállást, akkor a kiszabott büntetés eltűzött, ezért másodlagosan a büntetés enyhítését kérte.

II.r. vádlott védője fenntartotta a fellebbezést és megismételte írásban kifejtett jogi érveit. A minősítés megváltoztatásának indokolása terén osztotta az I.r. vádlott védőjének álláspontját,

miszerint az I. és II.r. vádlott cselekménye tárgyi oldalának ismérvei alapján még az eshetőleges szándékkal való emberölés megállapíthatósága is kizárt; a halált okozó testi sértés klasszikus esete valósult meg. Alanyi oldalon nincs olyan verbális megnyilvánulás, vagy más mozzanat, amiből az emberölés szándékára lehetne következtetni. A konyhába való átvonszolás egyetlen magyarázata az lehet, amit **II.r. vádlott** mondott, miszerint segítséget akart nyújtani a sértettnek, melyet csak a rokon érkezése akadályozott meg. Utalt az alanyi oldal elemei körében védenca labilis személyiségére, amiből következik, hogy nem játszott a cselekményben kezdeményező-vezető szerepet.

A bizonyítékértékelés hiányosságait kiemelve újra rámutatott, hogy védenca nem ismerte el a bántalmazásban való részvételét, ezt kétséget kizáróan nem is támasztja alá semmi, mivel **I.r. vádlott** vallomása ebben is igen ellentmondásos. A II.r. vádlott védekezésének kisebb következtelenségei folytán nem mondható minden kétséget kizáróan, hogy az elvetendő. A terhelt vallomásának vizsgálatánál a törvényszék nem vonta le a szükséges következtetést a helyszínen a baltanyélről rögzített szagminták ötszöri eredménytelen azonosítása alapján, miszerint azon nem lehetett **II.r. vádlott** szagát azonosítani. A baltanyéllal kapcsolatban nem folyt bizonyítás, hogy azzal milyen sérülést lehet ezzel okozni. Az ismeretlen méretű és súlyú fanyéllal leadott három kis erejű ütés bizonyosan nem volt alkalmas életveszélyes sérülés okozására.

Fenntartotta az enyhébb minősítésre tekintettel a büntetés lényeges enyhítésére vonatkozó kérelmét.

III.r. vádlott védője az ítélet kihirdetésekor bejelentett fellebbezését fenntartotta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett maradéktalanul eleget. A tényállás megállapításakor csak azokat a vádlotti elmondásokat fogadta el, amelyeket más vallomások is alátámasztottak. A III.r. vádlottal kapcsolatban ezt az alapelvet nem követte a bíróság, egy tény sem értékelt részletesen, amelyek **III.r. vádlott** védekezésében előfordultak. A tényállásban rögzíti az ítélet, hogy első találkozása a másik két vádlottal az Oroszlányi Rendőrkapitányság előtt történt. Tényként állapítja meg, hogy **I.r. vádlott** és **III.r. vádlott** beültek a III.r. vádlott autójába és megbeszélték a „tuti balhét”. **III.r. vádlott** következetesen állította, hogy egyedül az I.r. vádlottal beszélt erről, ezt a II.r. vádlott vallomása is alátámasztotta. Az I.r. vádlott nem emlékezett rá biztosan, hogy II.r. vádlott ott volt-e ezen első alkalommal, **II.r. vádlott** pedig azt mondta, hogy minden információt az I.r. vádlott közvetített felé. Nem adott számot arról a bíróság sem, hogy miért nem fogadta el **III.r. vádlottnak** azt az állítását, hogy amikor az I.r. és II.r. vádlott az első nap végén odament hozzá és **I.r. vádlott** azt mondta, hazamennének, de nincs pénzük benzinre, ekkor adott nekik a III.r. vádlott a hazaútra pénzt. A törvényszék azt írja tényként, hogy ebből a pénzből vettek italt és élelmet, de ez - a híváslista adatok és a bevásárló blokk adatai alapján - pont fordítva történt, mert előbb megvették az élelmet és utána mentek **I.r. vádlotték** a III.r. vádlotthoz. A hazamenetelre adott pénzt **III.r. vádlott**, nem a tőle kapott pénzből vásároltak. Azt nem sikerült felderíteni, hogy mire vártak két napon keresztül. Ha a vagyon elleni bűncselekmény volt a cél, akkor miért nem mentek be a sértett gyakori távolléte alatt, és „rámolták” ki a házat? A III.r. vádlott az első nap végén a maga részéről lezárta a cselekményt abban a hiszemben, hogy a társai elmentek haza. Nem vitás, hogy ő volt a tippadó, de nagyon fontos, hogy mielőtt bármi történt volna, egyértelműen közölte, hogy a

maga részéről az egészet befejezte. Ez csak azért nem tekinthető önkéntes elállásnak, mert nem az ő magatartása akadályozta meg a cselekmény véghezvitelét.

A legfontosabb kérdés, hogy milyen cselekményre bujtotta fel társait **III.r. vádlott**. A tények szerint csak egy lopásra; besurranásra. A II.r. vádlott elmondta, hogy tudták, a sértett elment otthonról és azt is, hogy hová teszi a kulcsot. **III.r. vádlott** mindvégig azt mondta, hogy szó sem volt erőszakra való felbujtásról. Neki nem volt semmilyen konfliktusa a sértettel, ezt a rokonok tanúvallomásai is megerősítették. Az I. és II.r. vádlottnak lett volna ideje felkutatni azokat a dolgokat, amiket el akartak vinni, ezt nem tették meg, vagyis a III.r. vádlott részéről szándékolt cselekmény az előkészületig jutott. Ha az ítéletábra - **I.r. vádlott** vallomása alapján megállapított tényállás szerint - rablásra való felbujtásnak ítéli védenca magatartását, akkor is csak a rablás előkészületét követhette el. III.r. vádlottat érintő indokolási kötelezettség elmulasztása miatt - álláspontja szerint - elsődlegesen a hatályon kívül helyezés jöhet szóba.

Másodlagos indítványa az volt, hogy - ha a hatályon kívül helyezésre nem lát okot - az ítéletábra az iratok tartalma alapján állapítson meg egy olyan tényállást, ami érvelésének megfelelő; vagyis, hogy az erőszakra való felbujtás nem állapítható meg. Első este azt mondta **III.r. vádlott** az I. és II.r. vádlottnak, hogy menjenek haza. A híváslista szerint másnap reggel már csak egyszer beszélte, amikor az I.r. vádlott azt mondta neki telefonon, hogy elindultak és már Romániában vannak. E tényeknek megfelelően minősítse a III.r. vádlott magatartását.

Harmadlagos kérelmében rámutatott, hogy változatlan tényállás mellett is eltűzött mértékű a III.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés, mivel kísérletről van szó. Az enyhítő szakasz alkalmazása lehetséges, így leszállással a törvényi minimum alatt kiszabott lényegesen enyhébb büntetés hosszú próbaidőre való felfüggesztésével is el lehet érni a büntetés célját.

Végezetül felhívta a figyelmet arra, hogy **III.r. vádlott** esetében tévesen lett megjelölve az előzetes letartóztatás beszámítása, amely valójában 2012. június 10. napjáig tartott. Kérte a 4 millió Ft bűnügyi költségben való egyetemleges marasztalás mellőzését, tekintve, hogy a magas díjjal járó szakértői vizsgálatok elvégzését nem a védenca magatartása indokolta.

A fellebbviteli **főügyészség képviselője** az átirattal egyezően terjesztette elő az indítványát. Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet tényállását megalapozottnak tartja.

A szándékot, ezzel összefüggésben az eredményt érintően a vádlottaknak nem arról kellett tudniuk, hogy a benyomatos koponyacsonttörés szövődményeként tüdőgyulladás lép fel és meghal a sértett. A vádlottaknak arról kellett tudniuk, hogy ha egy idős sértett fejét baltanyéllel, egy alkalommal, nagy erővel megütik, akkor olyan súlyos sérülést szenvedhet, amelyben meghalhat. A fej nagyon sérülékeny testrész, amely a behatás helyén, annak irányultságának megfelelően keletkező sérülés folytán a legsúlyosabb eredmény is bekövetkezhet. Ezzel minden épelméjű embernek számolnia kell, márpedig a terheltek teljes beszámítási képességgel rendelkeznek. A sértett később bekövetkezett tüdőgyulladása, azt megelőzően szerencsésnek mondható életben maradása semmilyen összefüggésben nem volt a vádlottak szándékával. Az ütés - melyet 3 kis ütés már megelőzött - indította el a folyamatot, amely miatt a sértett meghalt, ezen ütés miatt kell viselniük a vádlottaknak a következményeket. A vádlottak meglepték a sértettet a kamrában, rátámadtak, de a sértett

ellenállt. Ha hagyta volna magát megkötni, lehet, hogy még most is élne. Amikor **sértett** megütötte az egyik vádlottat és megpróbálta róla a maszkot letépni, akkor kapta a 3 kis ütést, mellyel még nem lehetett az ellenállását leküzdeni. Kellett egy nagy ütés, amiben már benne volt az indulat is. Ebben a rögtönös magatartásban benne van annak előrelátása, hogy ezzel az ütéssel már jóval súlyosabb eredményt el lehet érni; a sértett ellenállását meg lehet törni. A vádlottak a sértett bántalmazásakor teljes szándékegységben cselekedtek. Nincs arra adat, hogy II.r. vádlott bármit is tett volna annak érdekében, hogy ne ez az eredmény következzen be. Először meg akarta **sértettet** kötni, majd kétszer megütötte és szivacsot dugott a szájába, hogy ne tudjon kiabálni, utána átvonszolta a konyhába. Lényegében mindegy, hogy melyikük mérte a súlyos ütet a sértett fejére, mert a másik ott állt mellette. Az emberölés megállapíthatóságához nem fér kétség egyik terhelt vonatkozásában sem.

Kérdés volt, hogy **III.r. vádlott** mire bujtotta fel társait. A vádlott nyilatkozata alapján megmutatta a sértett házát, ez önmagában is megfelel egy lopáshoz nyújtott bűnsegélynek. A vádlott-társak vallomásaiból - és a hivatkozott telefonforgalmazásból - azonban kiderült, hogy **III.r. vádlott** részéről ennél jóval többről volt szó. A vagyon elleni bűncselekményre való felbujtásba az is beletartozik, ha nem bírnak a sértettel, akkor erőszakot is lehet alkalmazni a remélt vagyontárgyak megszerzése érdekében. A rablás eredménytelen maradt, viszont egy másik, súlyosabb eredmény következett be, amire a III.r. vádlott szándéka már nem terjedt ki, de az ő felbujtói magatartása indította el. A vádlottak nem azért hagytak fel a cselekményükkel, mert nem akartak elvinni semmit, hanem mert észrevették őket és menekülniük kellett. Az értékek megszerzéséig véghezvitték felbujtó kérésének megfelelő a cselekményüket.

Az elsőfokú ítélet megalapozott, az abból levont jogi következtetés törvényes, ezekhez a cselekményekhez arányos a büntetés. Az elévülési idő viszonylatában az időmúlás nem jelentős.

Az időbeli hatály tekintetében az ügyész indítványozta az új Btk. alkalmazását, amely a vádlottakra nézve enyhébb megítélést eredményez. A helyes minősítés ennek értelmében **I.r. vádlott** és **III.r. vádlott** vádlottakra nézve a Btk.160.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b/ pont szerinti nyereségvágyból elkövetett emberölés büntette, **III.r. vádlott** vonatkozásában a Btk.365.§ (1) bekezdés a/ pont szerinti felbujtóként elkövetett rablás büntettének kísérlete. Egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A II.r. vádlott védője **viszonválaszában** ismertette az elsőfokú ítélet 7. oldal 2. bekezdését, mely iratellenes megállapítás szerint „a vádlottak elhatározták, hogy bármilyen áron megszerzik **sértett** értékeit”, hangsúlyozva, hogy erre semmilyen bizonyíték nincsen. Az ítéleti tényállás 8. oldal 2. bekezdésében rögzítve van, miszerint **I.r. vádlott** kivette a baltanyelet **II.r. vádlott** kezéből, amikor látta, hogy nem boldogul a sértett megkötnésével és ezt követően sújtott kétszer **sértett** fejére. Ez a ténymegállapítás az ölésre irányuló szándékegység ellen hat.

A III.r. vádlott védője megismételte, hogy **II.r. vádlott** e tekintetben irányadónak elfogadott vallomásában szerepel, miszerint kétszer is haza akartak menni, ami cáfolja, hogy **III.r. vádlott** tudott a maradásról és a cselekmény kivitelezéséről.

I.r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában fenntartotta az írásban benyújtott érveit és csatlakozott a védője kérelméhez.

II.r. vádlott kifejtette, hogy nem saját akaratából volt a sértett házában, hanem **I.r. vádlott** akaratának hatására, mivel függött tőle. Az I.r. vádlott azt ígérte neki, hogy cserébe megvédi az otthoni haragosaitól. A csuklyát nem ő vitte magával, hanem az oda volt készítve neki. Kifogásolta, hogy a helyszíni meghallgatás alkalmával előadottakat nem pontosan rögzítették, mert ő a bántalmazást sosem ismerte el, mert abban nem vett részt. Egyetértett védője indítványaival.

III.r. vádlott kifejezte a sértett iránti sajnálatát és elmondta, hogy tettét nagyon megbánta. Csatlakozott a védőjéhez.

Az ítélet tábla a bejelentett fellebbezésekre tekintettel az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be.348.§ (1) bekezdése alapján felülbírált, az ügyészi átiratban és nyilatkozatban foglaltakat alaposnak ítélte, míg a védelmi fellebbezéseket az alábbiak szerint nem **találta alaposnak**.

Megállapította, hogy a Tatabányai Törvényszék az eljárása során a perrendtartási szabályokat betartotta, figyelemmel a Be. 554/A-M.§-okban írott - a kiemelt jelentőségű ügyek eljárására vonatkozó - szabályokra, melyeket hibátlanul alkalmazott. Az ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó abszolút hatályú szabálysértés nem történt, az érdemi felülvizsgálat lefolytatható volt.

Az ítélet tábla nem észlelt olyan, a Be.375.§ (1) bekezdésében írt - az eljárás lefolytatására, illetőleg a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetőleg a büntetés kiszabására lényegesen kiható, a bizonyítás törvényességét, az eljárásban részt vevő személyek a törvényes jogainak gyakorlását sértő, vagy korlátozó - eljárási szabályszegést sem, amely másodfokon akadálya lett volna az érdemi felülbírálatnak.

A védelem állításaival ellentétben a törvényszék a Be.75.§ (1) - (3) bekezdés, 76.§ (1) - (2) bekezdés, 77. § (1) bekezdés, 78.§ (1) - (3) bekezdés alapján - a Be.4.§ és 5.§ szerinti alapelveket tiszteletben tartva - járt el ügyfelderítési, bizonyítékértékelési tevékenységében.

A bírói gyakorlat szerint olyan esetben, amikor a bűncselekmény megtörténte és annak eredménye bizonyított, az elkövető kilétére nézve azonban csupán egymással ellentétben álló vallomások állnak rendelkezésre; az ésszerű gondolkodás és a bírói gyakorlat szerint azt kell különös gonddal vizsgálni, hogy a közvetlen bizonyítékokat képező vallomásokon kívül megszerezhető egyéb bizonyítékok megerősítik vagy gyengítik-e a terhelő vagy mentő vallomást tevők szavahihetőségét és a vallomások bizonyító erejét. Ennek alapvető feltétele, hogy a bíróságnak be kell szereznie és meg kell vizsgálnia minden bizonyítékot, amelyekből a logika szabályainak megfelelően lehet következtetést levonni a terhelő vagy mentő vallomások hitelt érdemlőségére nézve.

Az elsőfokú bíróság a fent írt kötelezettségeit maradéktalanul teljesítve a tényállás felderítése során a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelte. Elemezte a vádlottak

vallomásait, az igazságügyi orvos-szakértői, és pszichiáter-szakértői, illetve egyéb szakvéleményeket, poligráfós szaktanácsadói véleményt, rendőri jelentéseket, a helyszíni szemle jegyzőkönyveket és ide kapcsolódó fényképmellékletet, a tárgyaláson, illetve a nyomozás során kihallgatott tanúk vallomásait, valamint az egyéb okirati bizonyítékokat. Ezeket egyenként és összességükben is értékelte, összevetette egymással számot adott arról, hogy melyiket miért fogadta el, másokat miért vetett el.

A bíróság részletesen foglalkozott a vádlottak vallomásaival, rámutatva az saját magukkal, illetve egymással szemben megállapítható ellentmondásokra, melyeket elemzett. Helytállóan utalt arra, hogy csak azok a nyilatkozatok foghatnak helyt, amelyeket más bizonyítékok is alátámasztanak.

Megindokolta azt is, hogy a tényállás elsősorban miért **I.r. vádlott** 2011. december 6-7. napján tett folytatódólagos gyanúsított (nyom. irat 1096-1101.o.), illetve a nyomozási bíró előtt december 8. napján (1073.o.) tett vallomásait tekintette irányadónak. Ezekben **I.r. vádlott** részletesen elmondta, hogy miért érkeztek 2011. júliusában **II.r. vádlotttal** O.-ra, ahol - miután a testvérét letartóztatták -, találkoztak **III.r. vádlottal**. Ezt a **II.r. vádlott** is megerősítette a 2011. december 8. napján tett vallomásában, aki az utazás célja; az anyagi haszonszerzés vonatkozásában utalt arra, hogy **III.r. vádlott** elmondása szerint az egyedül élő sértett több millió forintot és kilónyi arany ékszer tartott otthon, az egyik szobában, amit nekik el kellett volna hozni. Ezt **III.r. vádlott** úgy adta elő, hogy ha munkát vállalnak nála a társai - akiket a tetőcseréhez akart beajánlani, - akkor ki fogja fizetni **sértett** a munkájukat, ahogyan őt is annak idején, mivel van otthon pénze. A hozzátartozók határozottan cáfolták a tetőcserére vonatkozó vallomást, illetve megerősítették, hogy **III.r. vádlott** és **sértett** között korrekt elszámolás történt, amikor a szigetelő munka elvégzésre került, mert a sértett még az adóval növelt számlaértéket is szó nélkül kifizette a **III.r. vádlottnak**. Ezzel vált tartathatatlanná az a **I.r. vádlott** által előadott védekezés is, miszerint **III.r. vádlott** elszámolási vitában volt a sértettel, ezért kellett volna „megfenyíteni”. Egyébként **1. tanú** tanúvallomása és a bankbetétekről szóló adatok (nyom. irat 467. és 487. oldal) megerősítették, hogy **sértett** jelentős; mintegy 6 millió forint megtakarítással rendelkezett.

I.r. vádlott a törvényszék által elfogadott vallomásában részletesen elmondta, hogy milyen instrukciókat kaptak a **III.r. vádlottól**, és amikor a helyszínre mentek, mindent úgy találtak, ahogyan **III.r. vádlott** előre elmondta. Még a fürdőszoba ablaka is le volt véve, szúnyoghálója leszakítva a lakatlan házban, hogy a sértett portájára való átmászás könnyebb legyen. Neki az volt a benyomása, hogy a **III.r. vádlott** előkészítette a terepet, melyet **III.r. vádlott** tagadott, de **II.r. vádlott** lényegi elemeiben alátámasztott.

A **II.r. vádlott** ugyan előadott egy olyan változatot, hogy ő minden információt csak **I.r. vádlottól** tudott, bűncselekmény elkövetésének szándéka nélkül, az **I.r. vádlott** zsarolásának hatására ment O.-ba, amit társa azért követelt meg, mert a falujukban keletkezett tartozásai miatt a őt megfenyegették és **I.r. vádlott** védelmére szorult. Ezt a vallomását azonban még édesanyja, **2. tanú** tanúvallomása is cáfolta.

Az üres épületben való tartózkodás időtartamára, az ottani körülményekre, a sértett házába való bemenetelre, a házban való mozgásra az **I. és II.r. vádlott** egybehangzó nyilatkozatot tett, mely a híváslisták adataival, a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyvek tartalmával, illetve a figyelő helyen talált kólásüvegről, cigarettavégről vett DNS minták tekintetében

készült genetikai szakvéleménnyel, továbbá az I.r. vádlott cipőlenyomatát azonosító nyomszakértői véleménnyel teljes összhangot mutatott (201. 246. és 282. oldal).

3. tanú és **4. tanú** szomszédok tanúvallomásai megerősítették, hogy a lakatlan házban alvásra használt matrac máshol helyezkedett el, azt valóban a vádlottak vitték a másik szobába. A vádlottak által a cselekmény elkövetéséhez magukkal vitt és használt gépi kötésű, gumikorongos munkáskesztyűk lenyomatát a nyomszakértő azonosította (275. oldal). A bántalmazás tényét ugyan a terheltek elismerték, de mindkettő igyekezett annak „oroszlán részét” a másikkra hárítani az eljárás későbbi szakaszaiban tett vallomásokban. E körben **I.r. vádlott** már idézett vallomásában részletesen leírta azt a cselekménysort, amely párhuzamba állítható az orvos-szakértő véleményében körülírt - a tényállásban helyesen, a jogi indokolásban valóban elírt - 4 db fej sérüléssel. Összhangban van a bántalmazás módjával, az erőbehatások számával és jellegével (3 kis erejű és 1 nagy erejű), továbbá az eszközzel, amely a helyszínen lefoglalásra és a szakértő által megvizsgálásra került (nyom. irat 87. és 314. oldal).

Alátámasztja az I.r. vádlott által elmondott folyamatot a helyszíni szemle, amelynek során a kamrában, konyhában - a bántalmazás és átvonszolás helyét jelző - friss vérnymokat rögzítettek (nyom. irat 85-91. oldal). Más személy jelenlétére, aki a vádlottak helyett bántalmazhatta a sértettet, nem merült fel adat.

A védelmi kifogással ellentétben a vallomásokkal összevetve értékelésre kerültek a szakértői vizsgálatok adatai, amik eredményesek voltak és információval szolgáltak a tényállás megállapítása szempontjából. A hiányolt szagazonosítás nem vezetett eredményre, mivel a vérrel szennyezett baltanyélről vett szagmaradvány nem volt alkalmas a vizsgálatra; a terheltek szagával nem volt összehasonlítható (nyom. irat 304. oldal). Ez tehát nem erősíthette meg **II.r. vádlott** módosított vallomását, miszerint nem vett részt eszközös bántalmazásban, „csak” a szivacsot tömte a sértett szájába, amikor az még az ütések követően is hangoskodott, majd áthúzta a konyhába. Az orvosi iratok közt szereplő adat, miszerint a sértett szájában szivacsdarabot találtak a kórházba érkezéskor, a felső fogsora viszont nem volt meg, mivel az a kamrában kiesett és lefoglalásra került (84. oldal). Megjegyzendő, hogy - bár a vádlottak és **5. tanú**, illetve **6. tanú** (498.o.) tanúvallomásai egyaránt a cselekmény megzavarásáról, majd gyors menekülésről szólnak - a kutatáshoz I. és II.r. vádlott a konyhában hozzákezdett, mert valamennyi fiók kihúzott állapotban volt a szemle megkezdésekor (88. oldal).

A törvényszék azt is kellő alapossággal indokolta, hogy miért utasította el a további tanúbizonyításra irányuló indítványokat, továbbá milyen - jelentőséggel nem bíró - információk voltak nyerhetők egyes hozzátartozók, egyéb személyek vallomásaiból, melyek a tényállás megállapításánál nem játszottak szerepet.

Bár a tényállásban nem szerepel részletesen, de a törvényszék által értékelt orvosi dokumentáció egyértelműen tartalmazta a sértett állapotát a kórházba szállítástól a halál beállta után végzett boncolásig. A halál oka, az oda vezető folyamat tehát minden kétséget kizáróan megállapítást nyert.

A táblabíróság **I.r. vádlott** észrevételével egyidejűleg bejelentett ilyen irányú bizonyítási indítványát elutasította, mivel az elsőfokú bíróság a szakértő meghallgatásával tisztázta, hogy **sértett** a bántalmazás következtében már kórházba szállításakor „halálra ítélt”

állapotban volt, életét semmilyen orvosi beavatkozással nem lehetett megmenteni. Az ápolási és boncolási adatokból kitűnik, hogy a sérülések ellenére több hónapig való életben maradása jó általános egészségének, illetőleg a szakszerű kórházi ellátásnak volt köszönhető.

A törvényes és teljes körű bizonyítékértékeléssel meghatározott tényállás alapját képező logikus és következetes elemzés azonos bizonyítási anyag mellett a felülmérlegelés tilalma folytán a másodfokú eljárásban nem támadható.

Az ítélet tábla szerint a törvényszék ítélete **kis részben megalapozatlan**. Ennek oka az, hogy a személyi részben hiányosan szerepel I.r. és **III.r. vádlott** iskolai végzettsége, a történeti részben nem kerültek rögzítésre az I. és II.r. vádlott és a sértett testmérete, az eszközként használt baltanyél jellemzői, továbbá nem teljes körű az elszenvedett sérülések felsorolása, továbbá a sértett halála előtti és annak bekövetkeztekor rögzített állapota.

Az ítélet tábla a Be.352.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján - az iratok tartalmára tekintettel - a történeti tényállást az alábbiak szerint egészíti ki és helyesbíti.

A személyi rész a 6. oldal 1. bekezdése kiegészül azzal, hogy **I.r. vádlott** szakközépiskolát végzett, szakács szakképzettséget szerzett (408. oldal).

A 3. bekezdés azzal helyesbítendő, hogy **III.r. vádlott** OKJ-s hegesztő és hivatásos sofőr szakképzettséggel rendelkezik (411. oldal).

A történeti tényállás 8. oldal 2. bekezdése kiegészítendő akként, hogy **I.r. vádlott** 180 cm magas és 80 kg súlyú, II.r. vádlott 173 cm magas és 84 kg súlyú volt a vádbeli időszakban (nyom. irat 409. és 413. oldal).

sértett 170 cm magas, sovány testalkatú volt, korának megfelelő jó általános egészségi állapotban (nyom. irat 383. oldal).

A terheltek a sértett bántalmazáshoz 60 cm hosszú, egyik végén 19 cm hosszan kiszélesedő, 16 cm körfogatú, oldalsó részén éllel bíró fa baltanyelet használtak, amelynek a szélesebb, éles végével mérték az ütéseket (nyom. irat 315. oldal).

Az 5. bekezdésbe írandó, hogy a sértettet a bántalmazást követően 2011. július 22. napján 20 óra 2 perckor szállították kórházba, nagyon rossz általános állapotban. Fluktuáló tudatállapota folytán kérdésekre időnként igen-nemmel válaszolt, nevét megmondani nem tudta, kontaktusba alig volt vonható. Mindkét szeme körül pápaszem vérömleny látszott, szemeit a nagy vízenyők miatt spontán nyitni nem tudta. Szájában egy szivacsdarab volt, felső fogsora hiányzott. Sérülései súlyosak, életveszélyesek voltak (313. oldal).

A 6-7. bekezdésben rögzítettek szerint sértett fejét ért 4 tompa; 1 nagy erejű, míg 3 kis erejű erőbehatás következtében - pontosan - az alábbi sérüléseket szenvedte el:

- bal homloktájon 6 cm hosszú, ablakos koponyatörést, mely a síkjából 4-5 mm vastagon kiemelkedett,
- a koponyacsonton a homlokcsonti pólus előtt végighúzódnó 2 cm hosszú zégzugos törést,
- a koponyaüregen belül a baloldali halántéklebeny alapjától a domborulatáig húzódnó 7 mm maximális vastagságú keményagyburok alatti vérömlenyét,

- a benyomatos, ablakos koponyatörés környezetében jelentős mennyiségű sérüléssel eredetű lágyagyburok alatti vérgyülemet,
- a bal oldalkamra összenyomódását 4-5 mm-es középvonali áttolással, amely azonnal koponya-megnyitással igényelt (nyom. irat 310. oldal),
- a fej magas faltáji részén többszörös, 4 db horzsolt, metszett csillag alakú, erősen vérző sebzéseket.

Védekezésre utaló sérülései nem voltak (340. oldal).

A 8. bekezdést azzal kell kezdeni, hogy a sértettet a műtéti és intenzív ellátást követően 2011. augusztus 12. napján az Idegosztályra helyezték, ahol továbbra is kontaktusképtelen volt, majd a szeptember 1-19. napja között krónikus osztályon való kezelés alatt lassan mobilizálni lehetett. Ezt követően az ápolási intézetben kezelték, ahol kommunikációra, ágyhoz kötött, önálló mozgásra képtelen maradt, elemi szükségleteit ellátni nem tudta. Mesterséges táplálásra szorult, majd halálát megelőzően 8 nappal belázasodott és tüdőgyulladás alakult ki nála (315-336. oldal).

Ápolása, mozgatása megfelelő körülmények között, szakszerűen történt (41. jkv. 5. oldal).

A sértett halálakor az elszenvedett fejsérülésekkel összefüggő; a koponya baloldali halánték-homloklebeny alatt az elszenvedett koponyatörés vetületében 8-10 cm átmérőjű régi zúzódott, agylágyult terület, közepes fokú agyvizenyő volt feltárható. A jobb homloklebeny alapi felszínén diffúz, összefüggő, lágyult régi zúzódás nyoma, a keményburok alatt vérmassza volt.

A bántalmazást követően kialakult sérülésekkel összefüggően, a folyamatos gyógykezelés ellenére nem javuló, magatehetetlen, fekvő állapotot követően súlyos fokú, gennyes kétoldali tüdőgyulladásban, súlyos fokú hörghurutban, epekövességben, gennyes vesemedencegyulladásban szenvedett, egyebekben életkorának megfelelő ép állapotban volt (384. oldal).

A bántalmazással összefüggő sérülések folytán már a kórházba szállításkor sem volt olyan orvosi beavatkozási lehetőség, amellyel a sértett élete megmenthető, illetve a halál bekövetkezése elkerülhető lett volna (41. jkv. 5. oldal 2. bekezdés).

Az így **kiegészített tényállás** minden tekintetben **megalapozott**, így az ítélet tábla erre alapította a határozatát a Be.351.§ (1) bekezdése értelmében.

Mindezek alapján a törvényszék okszerűen következtetett bűnösségére és az ide vonatkozó jogi indoklás is helytálló.

I.r. vádlott és **II.r. vádlottak** élet elleni bűncselekményét a védelem halált okozó testi sértésnek, a törvényszék és a főügyészség nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntettének minősítette. **III.r. vádlott** cselekménye - védője szerint - felbujtóként elkövetett dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás bűntette, melyet azonban az elsőfokú bíróság és a vádhatóság felbujtóként megvalósított rablás bűntette kísérleteként értékelt.

A táblabíróság szerint a védelem álláspontja egyik terhelt esetében sem elfogadható.

Az I. és II.r. vádlottak védői által felvetett halált okozó testi sértés és az emberölés elhatárolása szempontjából annak van jelentősége, hogy az elkövető szándéka még eshetőlegesen sem irányul a sértett életének a kioltására, hanem kizárólag testi sérülés

okozására; és a magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett halálos eredmény tekintetében a bűnösség kizárólag gondatlanság formájában jelentkezhetsz.

Ha azonban az elkövető tudata átfogja a sértett élete kioltásának a lehetőségét, és ebbe belenyugodva cselekszik: az eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés megállapításának van helye.

A konkrét - és e kategóriában sajnos tipikus - esetet tekintve nagyon gazdag a büntető jogirodalom, mely számos eseti döntésben kimondta, hogy halált okozó testi sértés és rablás bűnhalmazatban megvalósítása helyett a nyereségvágyból elkövetett emberölést valósítja meg a vádlott, aki a kifejezetten időskorú sértett fejét hosszasan és durván ütlegeli mindaddig, amíg annak a magatehetetlensége be nem következik, azért, hogy a lakásból értékeket tulajdonítsa el.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság és a Fellebbviteli Főügyészség azon álláspontját osztotta, miszerint a súlyosabban minősülő élet elleni bűncselekmény valósult meg.

A törvényszék által helyesen felhívott Legfelsőbb Bíróság 15. Irányelvének 2. pontja szerint az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál, az elkövetéskor fennállt tudattartalomra a tárgyi (objektív) és alanyi (szubjektív) tényezőkből együttesen lehet következtetni.

Ezek a körülmények, amik az Irányelvben példálózó jelleggel szerepelnek, részletesen elemzésre kerültek az elsőfokú ítéletben.

Így alanyi oldalon értékelhető momentum mindkét vádlott pszichiáter-szakértő által véleményezett agresszióra hajlamos személyisége; az alacsony morális szint, gyenge gátlások, **I.r. vádlott** erőfölényre törekvése, illetve **II.r. vádlott** infantilis, függő beállítódása, amely jellemzők a kettőjük közötti szereposztást is meghatározták.

A cselekmény motívuma az anyagi haszonszerzés volt, hiszen azért maradtak O.-ban, figyelték a megfelelő alkalmat rejtekhelyükről két napig, hogy a **III.r. vádlott** által kilátásba helyezett vagyoni javakhoz hozzájussanak.

E körben igen kitartó szándékról adtak számot, hiszen a sértettet és környezetét hosszan megfigyelték a rablás sikeres kivitelezés, valamint a lebukás elkerülése érdekében.

Alanyi oldalon kell figyelembe venni a terheltek felindult állapotát is, amelynek kiváltója a sértett intenzív ellenállása volt, mely az eredetileg szándékolt testi erőszak alkalmazását az ölési szándék irányába fordította. Nyilván nem készültek fel a jóval fiatalabb, magas és erőteljes testalkatú vádlottak arra, hogy a 79 éves, a megjelenésükre nem számító, egyébként korát meghazudtoló fizikai állapotban lévő ember velük szemben ilyen kitartó védekezésre képes. Ettől meglepődtek, megijedtek, majd indulatvezérelt állapotba kerültek, amely a rabláshoz szükséges erőszak alkalmazására kiterjedő - a III.r. vádlottal is fennálló - szándékegység túllépéséhez vezetett.

Tárgyi oldalon az orvos-szakértőnek a sérülésekre, azok keletkezési mechanizmusára vonatkozó véleménye ad megfelelő támpontokat.

Eszerint a fej sérüléseit - és ezzel a kialakult szövődmények folytán közvetett ok-okozati összefüggésben 3 hónap múlva beállt halált - a tényállásban körülírt módon, az egy nagy erővel, eszközzel történő direkt behatás eredményezte.

A fent írtakat alátámasztja az is, hogy a vádlottak először megkötözéssel, majd dulakodással kísérleték meg **sértett** ártalmatlanná tételét, hogy később az értékek felkutatásának folyamatát zavartalanul biztosítsák. Bántalmazásra szolgáló tipikus eszközt nem vittek magukkal, hanem a helyszínen talált baltanyelet használták fegyverként, amely méreteinél és kialakításánál fogva, megfelelő erő kifejtése mellett, a sérülékeny fej támadásával alkalmas volt az élet kioltására.

Nincsen annak jelentősége, hogy a sértett halála nem közvetlenül a bántalmazás után, hanem hosszas ápolást követően következett be, mivel az oksági viszony minden kétséget kizáróan bizonyított. A töretlen bírói gyakorlat szerint meg kell állapítani a bántalmazás és a halálos eredmény közötti okozati összefüggést akkor is, ha a bántalmazáshoz társuló további, együttható ok eredményezi a sértett halálát. Ez pedig az orvos-szakértő írásbeli véleménye és a tárgyaláson tett nyilatkozata alapján egyértelműen megállapítható.

Egyetértett a táblabíróság azon ítéleti megállapítással, miszerint a sértett védekezése által kiváltott rögtönös indulat, illetve az ölési cselekmény módja - a negyedik, utolsó ütés nagy ereje - arra enged következtetni, hogy **I.r. vádlott** és **II.r. vádlott** a tényállásban írtak szerint cselekedett; így az élet kioltására irányuló eshetőleges szándékuk megállapítható. Az eredmény szempontjából a gondatlanság megállapítása szóba sem jöhet, mivel nem egy dulakodás, meglökés folytán történő elesés; a fej beütődése során keletkeztek a sérülések, hanem irányítottan a fejre mért többszörös, direkt erőbehatás következményeként.

A vagyontárgyak megszerzésére való törekvést a vádlottak maguk sem cáfolták. A bántalmazás tényét utóbb mindketten tagadták, egymásra hárították. A társtettség megállapításának nem feltétele, hogy az ölési cselekményben résztvevők egyaránt halálos eredményt közvetlenül előidéző magatartást fejtsenek ki. Társtettes az is, aki felismerve társa szándékát, vele akarategységben, egymás tevékenységét kölcsönösen kiegészítve vesz részt a bűncselekmény elkövetésében. (Ez határolja el a társtettségtől a fizikai bűnsegélyt, ugyanis a bűnsegéd - szemben a társtettséssel - nem tanúsít tényállásszerű magatartást, mindössze a tettesi alapcselekmény külső feltételeit biztosítja.)

Függetlenül attól, hogy melyik terhelt adta le az életveszélyes sérülést okozó ütet, mindketten részt vettek tevőlegesen az erőszak kifejtésében. A nyereségvágyból elkövetett emberölés társtettségben megvalósításánál az alanyi feltételként jelentkező szándék- és akarategységen felül az a tárgyi ismérv is megvan jelen esetben, hogy magát a tényállásszerű ölési magatartást a vádlottak közösen valósították meg.

A II.r. vádlott azon előadása, hogy a **I.r. vádlott** által megvalósított bántalmazás után ő segítségnyújtás szándékával vonszolta át a sértettet a konyhába, azaz a vagyon-, majd személy elleni erőszakos bűncselekmény folytatásával saját akaratából felhagyott, nem foghat helyt.

Az elállás akkor önkéntes, ha a megkezdett bűncselekmény befejezésétől történő visszalépés döntően belső motivációból eredő elhatározásból származik. Ez a helyzet áll fenn akkor, amikor az elkövetőnek - külső körülményektől nem akadályozva - minden lehetősége megvan a bűncselekmény zavartalan befejezésére, ám mégis felhagy az elkövetési magatartás folytatásával. Nem tekintendő a cselekmény önkéntes abbahagyásának, hogy a terheltek a sértett rokonának váratlan megjelenése és bekiabálása által kiváltott

pánikreakcióban hagytak fel a cselekményük folytatásával. Mivel menekülniük kellett, nem volt módjuk a lakást átkutatni, továbbá a védekezésre már nem képes sértettből kiszedni vagyontárgyainak hollétére, valamint a hozzájutáshoz szükséges adatok, eszközök mibenlétére vonatkozó információkat.

A már idézett 15. Irányelv (3/2013. BJE) II/2. pontja kimondja, hogy az emberölés akkor minősül nyereségvágyból elkövetettnek, ha közvetlen anyagi előny megszerzésére irányul. Közömbös, hogy az elkövető által elérni kívánt vagy ténylegesen megszerzett vagyoni előny életszükséglet, káros szenvedély vagy erkölcsileg meg nem alapozott igény kielégítését szolgálja. A nyereségvágyból elkövetett emberölés esetén az elkövetés indoka és a célzat összefonódik. A nyereségvágy a célzatot és az indítóokat is magában foglalja. Így ez a cselekmény eshetőleges szándékkal is megvalósítható. Befejezettségéhez elegendő az ilyen indítóok megléte és a sértett halálának bekövetkezése, de nem feltétel, hogy az elkövető az anyagi előnyt, a vagyoni hasznót ténylegesen megszerezze. Nyereségvágyból elkövetettként minősül a rablási célzattal megvalósított emberölés, ideértve a megszerzett vagyon megtartása érdekében elkövetést is. A nyereségvágyból elkövetett emberölés nem összetett bűncselekmény, ennél fogva a társtetteséget kizárólag a dologelvételben való közreműködés nem alapozza meg. E minősített eset társtettese ugyanis csak az lehet, aki magában az ölésben társtettesként részt vesz.

A fent írtak szerint I.r. és II.r. vádlott terhére az emberölés minősített esetének társas elkövetése állapítható meg, mely a célzott értékszerzés tekintetében nem volt eredményes.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint a tényállásban írt magatartásával III. rendű terhelt felbujtója volt a vagyon elleni erőszakos bűncselekménynek, amely az I-II.r. terheltek többletmagatartása folytán nyereségvágyból elkövetett emberölésbe torkollott.

A terheltek több esetben; személyesen, majd a cselekményre készülve telefonon beszélgettek a rablás elkövetéséről. Az irányadó tényállás szerint 2011. július 22-ét két héttel megelőző megbeszélésük már kifejezetten a **sértett** sértett elleni bűncselekményre vonatkozott. **III.r. vádlott** elmondta I.r. vádlottnak, hogy dolgozott a sértettnél, akinek egészen biztosan sok pénze van. A szomszédságában van egy lakatlan ház, ahonnan megfigyelhető a mozgása. Felhívta a figyelmet, hogy **sértett** majd meg kell kötözni a lakás zavartalan átkutatásához. Azzal kecsegtette az I.r. vádlottat, hogy a rablásért általa felajánlott pénzből, részesedésből ki tudja váltani letartóztatott testvérét. Jelezte, hogy szól, ha aktuális lesz a dolog. Ismét **III.r. vádlott** kereste meg **I.r. vádlottat**, amikor úgy gondolta, hogy megfelelő az időpont a kivitelezéshez, mivel „a balhét más is meg akarja csinálni”. **I.r. vádlott** és az általa beszerzett **II.r. vádlott** O.-ba érkezése után **III.r. vádlott** rögtön megmutatta a sértett házát és a megfigyelésre alkalmas házat, majd közölte, hogy oda a kerítés átmászásával lehet bemenni. Leírta, miként tudnak a társai a lakatlan ház fürdőszobájának ablakán át a sértett házába észrevétlenül bejutni. Az I. és II.r. vádlottak elhelyezkedtek a lakatlan házban ahonnan két napig tanulmányozták a sértett szokásait, mozgását, illetve a környezetet. Ez idő alatt **I.r. vádlott** rendszeresen beszélt telefonon a III.r. vádlottal.

Ezek a részmozzanatok már önmagukban, egyenként is alkalmasak a III.r. vádlott esetében a felbujtás megállapítására.

A kezdetben tervezett rablásból a cselekmény rablás kísérletéből és emberölésből összetevődő bűncselekménnyé vált. A motívum valamennyi terhelt vonatkozásában

egyértelműen a pénzszerzés, tehát nyereségvágy volt, a sértettel szemben alkalmazandó erőszakkal, ami legalább a megkötözés volt, de a pénzhez végül hozzá nem jutottak.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság szakszerű jogi értékelésével a III.r. vádlott esetében is maradéktalanul egyetértett.

A felbújtó is elkövető. A felbujtás azonban kívül esik a törvényi tényállás keretein, ekként nem tényállásszerű, viszont kizárólag tényállásszerű tettesi cselekménnyel (alapcselekménnyel) összefüggésben valósulhat meg, ezért járulékos. Felbújtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír. A rábírás egyben feltételezi a rábíró magatartás eredményességét, tehát a tettesi alapcselekmény elkövetését, ami - büntetőjogilag - legalább a kísérlet megvalósulását jelenti. Következésképpen a felbujtás büntetendőségének feltétele a tettesi alapcselekmény; annak megállapítása, hogy a tettes (rábírási eredményeként) megvalósította a bűncselekmény törvényi tényállását, vagy legalább megkezdte a tényállásszerű elkövetési magatartás kifejtését. A járulékoság jogkövetkezménye pedig, hogy a felbújtó cselekményét a tettes által egészben vagy részben megvalósított törvényi tényállás szerint kell minősíteni, és vele szemben az ahhoz fűzött büntetési tételt kell alkalmazni.

A felbújtó (rábíró) és a tettes (tényállásszerű elkövetési) magatartása egymással okozati összefüggésben áll. A rábírás nem feltétlenül egyedüli, de mindenképpen döntő oka, motívuma annak, hogy a tettes elhatározta a bűncselekmény elkövetését. A rábírás okozata pedig, hogy a tettes legalább megkísérli az alapcselekmény végrehajtását. Ez egyben azt is jelenti, hogy a felbujtás időben a tettesi alapcselekmény előtti.

Közömbös a rábíró magatartás, tevékenység módja, külvilágban megjelenése. Jelentősége nem a rábíró tevékenység mibenlétének, hanem hatásának van, amittől a tettesben nem csupán felébred, hanem elhatározottá is válik a bűncselekmény (alapcselekmény) elkövetésének szándéka. A felbújtó tudata átfogja, hogy a saját akaratából fakadó rábíró tevékenysége abban, akihez fordul, a tettesi cselekmény elkövetésére irányuló elhatározást vált vagy válthat ki, és ez az elhatározás a felbújtó által kívánt büntett véghezviteléhez is vezet. A felbújtó is csak azért felel, amit szándéka átfogott. Amennyiben a tettes ahhoz a bűncselekményhez képest, amire felbujtották, illetve amire a rábírás vonatkozott más bűncselekményt követett el, akkor e túllépésért a felbújtó nem felel (ún. minőségi túllépés).

A kifejtettek alapján **III.r. vádlott** magatartása a felbujtóként elkövetett rablás büntette kísérletének felel meg.

Az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen vette számba a büntetés kiszabása során figyelembe veendő körülményeket, de azok - az ügyészi indítványban írt -helyesbítésre szorúlnak.

Enyhítő körülmény mindhárom terhelt esetében, hogy értékszerzés nem történt; az eredetileg tervezett rablás kísérleti szakban maradt. Az időmúlás nem enyhít, mivel -főként a cselekmények hosszú elévülési idejére tekintettel - nem jelentős.

Súlyosító körülmény **I.r. vádlott** vonatkozásában a II.r. vádlottat bűnbesodró, kezdeményező, vezető szerep. Mindkettejükre nézve súlyosító a kitartó szándék, mivel két napig figyelték a sértettet, amíg számukra megfelelőnek ítélték a körülményeket a rablási cselekmény megkezdéséhez. Mellőzendő a **III.r. vádlott** terhére feltárt súlyosító körülmények közül, hogy az ő cselekménye nélkül a társai által megvalósított

bűncselekmény nem következett volna be, mivel ez értékelve lett a bűnösség megállapításakor.

Az időbeli hatály kérdésébe az ítélőtábla osztotta a Főügyészség módosított indítványát a 2013. július 1. napjától hatályos Btk. alkalmazásában.

A vádlottak terhére megállapított bűncselekmények büntetési tétele a korábbi szabályozáshoz képest nem változott. A büntetéskiszabás rendelkezései közül az ún. középértékes szabály is hatályban volt, a halmazati szabályok - eseti bűnelkövetőknél - szintén nem szigorodtak. A Kúria 4/2013. (X.14.) BK véleménye azonban kimondja, hogy - az új Btk. szerint kedvezőbb - a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, a törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a Btk.2.§ szerinti elbírálás fogalmába tartozik, vagyis megváltozása alapot ad (enyhébb elbírálás címén) a jelenleg hatályos törvény alkalmazására.

Az ítélőtábla ezért a jelen elbíráláskor hatályos - Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. számú - törvény alapján **I.r. vádlott** által társtettesként, nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetetté a Btk.160.§ (1), (2) bekezdés b/ pontja szerint minősítette.

II.r. vádlott által társtettesként, nyereségvágyból elkövetett emberölés büntette az új Btk.160.§ (1), (2) bekezdés b/ pontja és 13.§ (3) bekezdése, míg az 1 rb lopás vétségének kísérlete a Btk.370.§ (1), (2) bekezdés b/ és bc/ pontj, valamint 10.§ (1) bekezdése szerint minősül.

III.r. vádlott által felbujtóként elkövetett rablás büntettének kísérlete a hatályos új Btk.365.§ (1) bekezdés a/ pontja, valamint a 14.§ (1) bekezdése, illetve 10.§ (1) bekezdése szerint minősül.

A törvényszék a büntetéskiszabási szempontokat, továbbá a belső arányosság követelményeit maradéktalanul figyelembe véve határozta meg a terheltekkel szemben a szabadságvesztés és közügyektől eltiltás időtartamát, mely joghátrányok a megváltozott bűnösségi körülmények mellett is szükségesek, de egyben elegendőek az új Btk.79.§-ában írt büntetési célok megvalósításához.

Az ítélőtábla ezért a vádlottakkal szemben az elsőfokú bíróság által alkalmazott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás büntetéseket tekinti kiszabottnak az új Btk.80.§ (2) bekezdésében írt középértéktől kiindulva. **I.r. vádlott** és **II.r. vádlott** terheltek - a büntetési tételkereten belül - határozott időtartamban meghatározott szabadságvesztés büntetésének végrehajtási fokozata az új Btk.37.§ (3) bekezdés a/ és ad/ pontja alapján fegyház, **III.r. vádlott** esetében az új Btk.37.§ (2) bekezdés a/ pontja szerint börtön.

II.r. vádlott esetében - az új Btk.66.§ (1) bekezdés b/ pont szerint a próbára bocsátás hatályon kívül helyezése folytán - a próbára bocsátással érintett lopás vétségével együtt az új Btk.81.§ (1) - (2) bekezdésében írt halmazati büntetés kerül kiszabásra.

A közügyekben való részvételre a bűncselekmények jellege folytán egyik terhelt sem méltó, ezért velük szemben - I-II.r. vádlott vonatkozásában a maximális időtartamú, a III.r. vádlottnál pedig a szabadságvesztés tartamával arányos mértékű - közügyektől eltiltás indokolt az új Btk.61.§ (1) bekezdése és 62.§ (1) bekezdése alapján.

I.r., II.r. és III.r. vádlottak az új Btk.38.§ (2) bekezdés a/ pontja értelmében feltételes szabadságra legkorábban büntetésük 2/3 részének kitöltését követő napon bocsáthatóak.

A törvényszék beszámításra vonatkozó elírt rendelkezését az ítélet tábla kijavította, mivel **III.r. vádlott** vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztésbe a 2011. december 9. napjától a 2012. (nem január, hanem) június 10. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt kellett beszámítani.

A táblabíróság - a rendelkező részt korrigálva - **III.r. vádlott** személyazonosító okmánya alapján megállapította, hogy a terhelt születési helye helyesen:

Az elsőfokú határozat egyéb rendelkezéseit - mind a bűnjelekről szóló, mind a bünygyi költség viselésének módjáról, arányáról való döntés tekintetében - törvényesnek találta. Teljes mértékben megalapozott, hogy **III.r. vádlott** az öléssel végződő és így számos, magas költséggel járó szakértői vizsgálat elvégzését indokoló cselekménysorozat elindítójaként az emberölés társtetteseivel egyetemlegesen tartozik a kirendelt védői díj kivételével a felmerült bünygyi költséget viselni.

A fentiekben kifejtettek alapján a táblabíróság a Tatabányai Törvényszék 2013. július 16. napján kihirdetett 4.B.307/2012/56. számú ítéletét I.r., II.r. és III.r. vádlott vonatkozásában a Be.372.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megváltoztatta, egyebekben a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság Btk.92.§ (1) és (2) bekezdése szerint a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította I.r. és II.r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárás során a **I.r. vádlott** kirendelt védőjének díjával összefüggésben felmerült bünygyi költség viselése a Be.381.§ (1) bekezdésén nyugszik.

Győr, 2014. január 23. napján

Dr. Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke

. Vajda Edit sk.
a tanács tagja, előadó

. Csák Csilla sk.
a tanács tagja

Záradék:

Ez az ítélet, valamint a Tatabányai Törvényszék 2013. július 16. napján kihirdetett 4.B.307/2012/56. számú ítéletének meg nem változtatott része I.r., II.r. és III.r. vádlott vonatkozásában 2014. január 23. napján jogerőre emelkedett, és végrehajtható.

Győr, 2014. január 23. napján

. Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó: